

En aquest número del TEch, a més de destacar les millores que s'han realitzat en la base de dades FènixDoc, també trobareu els resultats de l'enquesta sobre l'ús dels recursos i serveis bibliotecaris per part del PDI que es va realitzar el passat mes de maig, i informació sobre el nou procés d'avaluació de les biblioteques de la UPC per part de l'AQU (Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya). El Servei de Biblioteques i Documentació agrairà rebre comentaris i reflexions sobre els continguts d'aquest nou TEch.

Cinc anys incrementant la visibilitat de les tesis doctorals de la UPC

L'any 2001 es va crear el dipòsit TDX (Tesis Doctorals en Xarxa) amb l'objectiu de difondre arreu del món i a través d'Internet els resultats de la recerca universitària catalana. Aquest projecte, coordinat pel CBUC (Consorci de Biblioteques Universitàries de Catalunya) i el CESCO (Centre de Supercomputació de Catalunya) conté, en format digital, les tesis doctorals en text complet llegides a les universitats de Catalunya i d'altres comunitats autònomes. Totes les tesis són consultables en accés obert.

Ara fa 5 anys de la introducció de la primera tesi doctoral i actualment el TDX ja conté més de 3.100 tesis, de les quals unes 400 han estat llegides a la UPC.

Des de l'inici del 2006, de les 25 tesis més consultades al TDX, 9 són "politécniques":

- Mujal Rosas, Ramón M^a. *Motor asincrónico trifásico con rotor de chapas en espiral*. De-

partament d'Enginyeria Elèctrica. **1.541 consultes**

- García Vizcaino, David. *Sistema láser de medida de velocidad por efecto doppler de bajo coste para aplicaciones industriales e hidrodinámicas*. Departament de Teoria del Senyal i Comunicacions. **1.444 consultes**
- González Castro, Josep Ramon. *Mantenimiento integral de motores d'encesa per compressió de cogeneració mitjançant l'anàlisi del lubricant: validació experimental de nous paràmetres de control*. Departament de Màquines i Motors Tèrmics. **1.301 consultes**
- Gutiérrez González, Ernesto. *Sistema de inyección no cartográfico para motores de ciclo otto: gestión de transitorios*. Departament de Màquines i Motors Tèrmics. **1.080 consultes**
- El Wahabi, Mohammed. *Caracterización termomecánica de aceros inoxidables austeníticos AISI-304*. Departament de Ciència

dels Materials i Enginyeria Metal·lúrgica. **976 consultes**

- Giménez Gutiérrez, Walter Fernando. *Modelización de interruptores eléctricos de potencia*. Departament d'Enginyeria Elèctrica. **975 consultes**
- Gámez Montero, Pedro Javier. *Caracterización fluidodinámica de una bomba oleohidráulica de engranajes internos generados por perfiles trocoidales*. Departament de Mecànica de Fluids. **959 consultes**
- Ruiz Castrillo, Mª Isabel. *El dibujo arquitectónico: crisol de intenciones*. Departament d'Expressió Gràfica Arquitectònica. **1.859 consultes**
- Alepuz Menéndez, Salvador Simón. *Aportación al control del convertidor CC/CA de tres niveles*. Departament d'Enginyeria Electrònica. **855 consultes**

Es pot accedir al web de Tesis Doctorals en Xarxa:

<http://www.tesisenxarxa.net>

Novetats a Bibliotècnica

Des d'aquest mes de març es pot accedir a través de Bibliotècnica a una nova base de dades: **Magislex**.

Magislex ofereix, diàriament, el text complet de tota la legislació vigent sobre educació publicada al BOE, en els butlletins de les comunitats autònomes i en el Diari Oficial de la Unió Europea (DOUE, abans DOCE).

La base de dades recull més de 63.000 disposicions relacionades amb l'àmbit educatiu espanyol, un compendi amb les 50 qüestions legals estadísticament més consultades amb les seves respostes, així com tota la normativa autonòmica —dins l'apartat "Àrea para equipos directivos".

Per últim, cal destacar que, des de l'apartat anomenat "Consultorio orientativo jurídico", s'ofereix la possibilitat de realitzar consultes al seu equip jurídic educatiu (a/e: asesoria@magislex.com) que dona resposta en un termini màxim de 48 hores.

<http://biblioteca.upc.edu/bbdades/>

BIBLIOTÈCNICA per MATÈRIES

biblioteca.upc.edu/acmat/

Recursos d'informació en enginyeria civil

Bibliotècnica per matèries és l'apartat de la biblioteca digital de la UPC que ordena els recursos d'informació relacionats amb les àrees de docència i recerca de la universitat de forma estructurada i jeràrquica, tant a partir de l'especialització temàtica com del tipus de recurs.

L'arbre temàtic de l'àmbit de l'enginyeria civil s'estructura al voltant de les principals àrees de docència i recerca d'aquesta especialitat i permet navegar entre d'altres arbres temàtics relacionats, com els d'arquitectura o urbanisme.

Els recursos que es troben sota cada tema són de diferents tipus i formats: recursos subscrits per les biblioteques de la UPC o gratuïts, revistes electròniques o en paper, bases de dades, serveis de formació i informació a mida, etc.

Revistes

Entre les col·leccions de revistes més destacables hi ha totes les publicades per l'American Society of Civil Engineers (ASCE), el Transportation Research Board (TRB) o l'Institution of Civil Engineers (ICE). La biblioteca ha subscrit l'accés electrònic al text complet de totes les revistes d'ASCE i l'ICE, i a una part de les col·leccions TRB. Per accedir al text complet de les seves publicacions, totes 3 disposen de motors de cerca propis que són, respectivament: <http://www.ascelibrary.org/>, <http://pubsindex.trb.org> i <http://www.iceknowledge.com/payperview/>.

A més d'aquestes col·leccions especialitzades en temes d'enginyeria civil, les biblioteques han subscrit paquets de revistes electròniques de diverses editorials i associacions professionals com Elsevier, Sage, Kluwer, Japan Society of Civil Engineers, etc. Aquestes

subscripcions donen accés al text complet de milers de revistes multidisciplinàries entre les quals trobem, per exemple: *Canadian geotechnical journal*, *Cement and Concrete Research*, *Fire technology*, *Structural engineering/earthquake engineering* o l'espanyola *Revista de Obras Públicas* que recentment ha digitalitzat el text complet de tots els seus números des de l'any 1859 i els ha fet accessibles a <http://ropdigital.ciccp.es>.

Bibliotècnica per matèries també indexa revistes d'accés obert, com per exemple *Geologica Acta* (<http://www.geologica-acta.com:8080/geoacta/HomeAC.do>) o *Advances in Geosciences* (<http://www.copernicus.org/EGU/adgeo/adgeo.htm>).

Entre les col·leccions de revistes més destacables hi ha totes les publicades per l'American Society of Civil Engineers (ASCE), el Transportation Research Board (TRB) o l'Institution of Civil Engineers (ICE)

Bases de dades

En enginyeria civil es troben bases de dades generals i d'altres més específiques. Entre les d'ambit general es poden consultar Compendex, CSIC-ICYT o Web of Science; aquestes 3 bases de dades són de temàtica científicotècnica general i tracten diferents branques de l'enginyeria: estructures i materials, enginyeria ambiental, geologia, etc.

Quant a les bases de dades específiques, hi trobem Urdadoc d'urbanisme; Tris Online de transports; Iconda de construcció, estructures i materials; BIGPI de geologia; SGILine de geotècnia o Environmental Sciences and Pollution Management d'enginyeria ambiental.

Tris Online, SGILine i BIGPI són bases de dades gratuïtes produïdes per universitats, organismes oficials o centres de recerca especialitzats en el seu àmbit.

Llibres electrònics

Bibliotècnica per matèries també organitza i dona accés a diferents col·leccions de llibres electrònics; a més dels llibres editats per Edicions UPC, també dona accés a les col·leccions de llibres científics d'Springer i a la col·lecció d'obres de referència (diccionaris, enciclopèdies...) d'Oxford Reference Online.

Els bibliotecaris inclouen també llibres electrònics gratuïts interessants per a les diferents branques de l'enginyeria civil com per exemple l'obra *Una introducció a la oceanografia física* de Matthias Tomczak.

Recursos web

Bibliotècnica per matèries també recull diferents tipus de recursos web, la majoria d'ells gratuïts, prèviament seleccionats i avaluats pels bibliotecaris temàtics d'enginyeria civil. Aquests recursos poden referir-se a centres de documentació especialitzats, organitzacions professionals, centres de recerca, universitats, empreses, legislació, normativa, etc.

A destacar:

- Institut Cartogràfic de Catalunya: <http://www.icc.es/> amb accés a la descàrrega i visualització gratuïta de mapes
- ITEC: <http://www.itec.es/> amb accés gra-

tuit a la seva metabase de preus, empreses i plecs de condicions tècniques

- ACA (Agència Catalana de l'Aigua): <http://mediambient.gencat.net/aca/ca/inici.jsp>
- Carreteros: <http://www.carreteros.org> on trobareu la majoria de legislació i normativa referent a carreteres a text complet de forma gratuïta
- Hispagua: <http://hispagua.cedex.es/> on trobareu documentació, projectes i organismes de tots aquells camps relacionats amb l'aigua
- National Center for Asphalt Technology: <http://www.eng.uburn.edu/center/ncat/> amb accés lliure als seus reports de recerca sobre fermes
- RILEM (International Union of Laboratories and Experts in Construction Materials, Systems and Structures): <http://www.rilem.org/>
- ITA-AITES (International Tunnelling Association): <http://www.ita-aites.org>

Serveis

A més dels recursos que us hem comentat, en aquesta pàgina també trobareu els noms i l'adreça de contacte dels bibliotecaris temàtics en enginyeria civil que us poden ajudar en la vostra recerca d'informació.

Si esteu interessats en conèixer millor tots aquests recursos, podeu demanar que els bibliotecaris temàtics us facin una sessió de formació a mida sobre aquells que us puguin ser de més utilitat ja sigui per als vostres estudis, la vostra docència o la vostra recerca.

Bibliotècnica per matèries varia i creix a mesura que la biblioteca subsciu nous recursos i que els bibliotecaris l'alimenten amb noves informacions, per això us recomanem que consulteu periòdicament el web.

Informació científica: com estar al dia

Accedir a informació pertinent i de qualitat és sovint sinònim de progrés i innovació, però estar al dia sobre la informació científica i tècnica pot esdevenir una tasca complicada en la societat de la informació actual caracteritzada per una sobreabundància informacional. Afortunadament, cada vegada són més les tecnologies que posen al nostre abast un ampli ventall de serveis electrònics que fan aquesta tasca més senzilla. Aquests serveis, com els Current Awareness Services (CAS), són oferts gratuïtament a través de la xarxa des de fa anys, però encara són poc coneguts i això fa que només els utilitzi un reduït sector d'investigadors.

Quin tipus d'informació ofereixen aquests serveis? En general, qualsevol informació que es trobi a la xarxa: nous resultats procedents de motors de cerca, articles, preprints i patents indexats en bases de dades documentals, novetats editorials ofertes pels seus editors, anuncis de congressos i seminaris, notícies sindicades a blocs, etc. Com Ina Fourie destaca a *The Electronic Library*, a través d'aquests serveis els investigadors aconsegueixen informació pertinent, procedent de fonts de qualitat, en el moment just i al millor cost esforç-temps.

Els CAS, en un principi, van ser utilitzats sobretot pels professionals de la informació, bàsicament documentalistes en la seva funció

de mantenir al dia grups determinats d'usuaris. Els butlletins electrònics, serveis d'informació selectiva de la informació i llistes de distribució han estat generalment els mètodes tradicionalment emprats amb aquest objectiu. Avui en dia, però, aquests serveis s'han fet més extensius i qualsevol persona connectada a la xarxa pot esdevenir autònoma i crear-se els seus propis mecanismes d'alerta sense intermediaris. Això sí, els bibliotecaris poden assessorar i ajudar en l'adquisició de les habilitats

Els serveis per estar al dia són eines senzilles d'implementar que ofereixen nombroses possibilitats per conèixer els nous avenços científics dins un entorn de canvi constant

tats informacionals per tal de facilitar la posada en marxa d'aquest procés d'actualització automàtica.

Aquests serveis estan disponibles en diferents mitjans i poden ser de dos tipus: actius, si lliuren la informació actual al nostre escriptori —per exemple a través del correu electrònic— i passius, en el cas que per accedir a la informació haguem de visitar el recurs d'informació. Podem subscriure'ns a serveis

d'alertes d'editorials que informen dels nous llibres publicats (Elsevier Science: eAlert, Oxford University Press: Science Email News), dels nous articles de revista indexats a les bases de dades (Current Contents Connect, CSA Databases, Science Direct), dels nous articles citats per altres publicacions o els nous articles publicats en revistes seleccionades (Citation Alert d'ISI o ScienceDirect, el servei de sumaris del CBUC, Dialnet), dels nous e-prints (Front for the Mathematics ArXiv, E-print Network), dels nous recursos web d'un determinat àmbit temàtic (Internet Scout Project, Infomine), dels congressos previstos (Diseven, allconferences.com, IEEE Conferences), de les noves patents sol·licitades, de les disposicions legislatives aprovades, etc. Tots els recursos anteriorment esmentats, ja siguin d'accés gratuït o de subscripció, són accessibles a través de la biblioteca digital de la UPC, Bibliotècnica (<http://biblioteca.upc.edu>).

Abans de subscriure'ns a un servei, caldrà tenir en compte que els recursos permeten crear autoalertes o executar cerques enregistrades prèviament i que caldrà tenir en compte que cada sistema pot tenir els seus avantatges i inconvenients. Si executem cerques que ja tenim gravades en una base de dades, podem establir cerques molt ajustades a les nostres necessitats, reduint d'aquesta forma la informació irrellevant, però haurem

de recordar activar-les periòdicament. En canvi, si triem l'opció de les autoalertes, el servei automàtic ens enviarà regularment les actualitzacions al nostre escriptori —les noves referències que coincideixin amb la nostra estratègia de cerca—, però la seva subscripció pot portar a una sobreabundància d'informació per l'excés d'avisos rebuts a la nostra bústia electrònica.

A continuació trobareu alguns consells per activar cerques automàtiques en els diferents recursos: feu servir la mateixa contrasenya i nom d'usuari sempre que es pugui, conserveu les confirmacions de subscripció, feu servir carpetes per guardar aquelles alertes interessants o un gestor de referències per gestionar les referències, assegureu-vos que el vostre programari de correu electrònic no envia les alertes a la paperera com spam. I, sobretot, sigueu conscients de la importància d'avaluar quins serveis poden ser els més apropiats per a les vostres necessitats.

Els serveis per estar al dia són eines molt senzilles d'implementar que ofereixen nombroses possibilitats per conèixer els nous avenços científics dins un entorn de canvi constant.

Marta Roca
marta.roca@upc.edu
Serveis Generals de Biblioteques

Resultats de l'enquesta al PDI

El passat mes de maig el Servei de Biblioteques i Documentació va realitzar una enquesta sobre l'ús dels serveis i dels recursos bibliotecaris per part del PDI i el seu grau de satisfacció. El nivell de resposta va ser del 13%. A continuació s'exposen els principals resultats obtinguts:

- Els serveis més utilitzats i valorats continuen sent el préstec i el Servei d'Obtenció de Documents. Més d'un 56% del PDI utilitza alguna de les 13 biblioteques de centre o campus de la UPC i el 94% dels enquestats destaquen la qualitat professional del personal bibliotecari.
- En canvi, els recursos encara poc utilitzats

són La Factoria de Recursos Docents i la consulta dels llibres electrònics.

L'enquesta també ha permès detectar el desconeixement d'alguns dels serveis bibliotecaris com: el préstec de llibres al lloc de treball, la sol·licitud de documents perquè la biblioteca els compri, els gestors de referències, la formació en l'ús de bases de dades, l'assessorament dels bibliotecaris temàtics i l'accés remot als continguts de Bibliotècnica.

Es poden consultar els resultats de l'enquesta a:

http://biblioteca.upc.edu/Enquesta_satisfaccio/Informe2005-PDI.pdf

Ús de les revistes electròniques

Amb l'enquesta adreçada al PDI es va adjuntar un qüestionari elaborat pel CBUC (Consorci de Biblioteques Universitàries de Catalunya) per conèixer l'ús i la valoració de les revistes electròniques i impreses dins de cada universitat. L'estudi, realitzat per Angel Borrego, professor de la Facultat de Biblioteconomia i Documentació de la Universitat de Barcelona, posa de manifest que les revistes electròniques ja són molt consultades pel professorat universitari i que representen el principal suport de consulta per a més de la meitat dels enquestats. Els professors que encara no les utilitzen manifesten estar poc familiaritzats amb l'entorn digital.

L'edat dels docents i la disciplina són fac-

tors determinants a l'hora d'explicar l'ús del suport imprès o l'electrònic. En les disciplines de biomedicina, ciències exactes i naturals i l'enginyeria, l'ús de les revistes electròniques ja es fa de forma gairebé exclusiva. També és així en el cas del professorat més jove.

Les activitats de recerca són el principal motiu pel qual s'usen aquestes publicacions, però també se'n detecta un ús en creixement per a les activitats docents.

Finalment, una darrera dada interessant sobre l'ús de les revistes electròniques és que la consulta d'aquestes es fa sobretot des dels despatxos però es detecta un increment creixent des de fora de la Universitat mitjançant l'accés remot a la biblioteca digital.

Més millores a FènixDoc

La base de dades FènixDoc és un projecte de col·laboració entre l'Àrea de Recerca i el Servei de Biblioteques i Documentació, que es va posar en funcionament l'any 2004 i que té per objectiu potenciar i millorar la difusió de la comunicació científica i erudita del personal docent i investigador (PDI) de la UPC a través d'Internet.

Aquesta base de dades vincula les referències de les publicacions del PDI introduïdes a la base de dades Fènix, amb el text complet en format electrònic sempre que aquest estigui disponible a Bibliotècnica. En el cas que només es disposi de la versió en paper del document, la interfície dona informació sobre la seva localització a les biblioteques de la UPC.

Recentment, s'han introduït alguns canvis a FènixDoc per tal d'oferir una informació més completa i de major qualitat. Per una banda, l'apartat "Publicacions", que fins ara

donava accés a totes les publicacions del PDI, s'ha dividit en els apartats "Producció científica", que dona accés a les publicacions fruit de la recerca, i "Publicacions d'àmbit docent", que dona accés a les publicacions generades en l'àmbit de la docència.

També s'ha incorporat el factor d'impacte de cada revista en què el PDI de la UPC ha publicat algun article. Aquest és l'índex bibliomètric més utilitzat i permet avaluar la importància relativa d'una revista, especialment si es compara amb altres publicacions del mateix camp. El factor d'impacte d'una revista és la mitjana de cops que, en un any determinat van ser citats els articles publicats per aquesta revista en els dos anys anteriors (per exemple, citacions que l'any 2001 s'han fet dels articles publicats els anys 2000 i 1999).

<http://biblioteca.upc.edu/fenixdoc/>

L'AQU avalua les biblioteques de la UPC

<http://biblioteca.upc.edu/avaluacioAQU2006/>

El Servei de Biblioteques i Documentació de la UPC, pioner en l'avaluació de serveis bibliotecaris a Catalunya i a la resta de l'Estat espanyol, inicia durant aquest any 2006 un nou procés d'avaluació anomenat **Avaluació dels serveis bibliotecaris i de la seva contribució a la qualitat de l'aprenentatge i de la recerca**.

En el marc d'un nou context universitari caracteritzat pel procés d'adaptació a l'EEES, l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya (AQU) porta a terme un procés transversal d'avaluació en el qual participen totes les biblioteques de les universitats catalanes.

Els objectius bàsics d'aquest nou procés són:

- Potenciar l'aprenentatge autònom de l'estudiantat com a referent clau de les biblioteques
- Orientar les biblioteques com a suport

real a la recerca i la innovació

- Incrementar la millora i la qualitat de tots els serveis oferts als usuaris i usuàries
- Actualitzar la informació sobre el conjunt de recursos d'informació de què disposa una universitat, com també la seva coordinació interna i externa

Així doncs, durant els propers mesos, les biblioteques de la UPC participaran en l'avaluació transversal, que durarà fins a finals d'any. Es convida el professorat, l'estudiantat i el personal d'administració i serveis a participar-hi activament per contribuir així a la millora de les biblioteques.

A totes les biblioteques de la UPC hi ha disponible més informació sobre el procés d'avaluació i una enquesta per aportar propostes de millora. A més, es pot fer un seguiment del procés a través del web de l'Avaluació.

FEED back

TEch té una periodicitat trimestral
Aportacions i/o suggeriments: Info.biblioteques@upc.edu
Redacció d'aquest número: Marta García, Remei García, Montse Méndez, Marina Casadevall, Montse Hidalgo, Marta Roca, Anna Rovira i Marta López.
Servei de Biblioteques i Documentació. UPC
Tel. 93 401 60 79